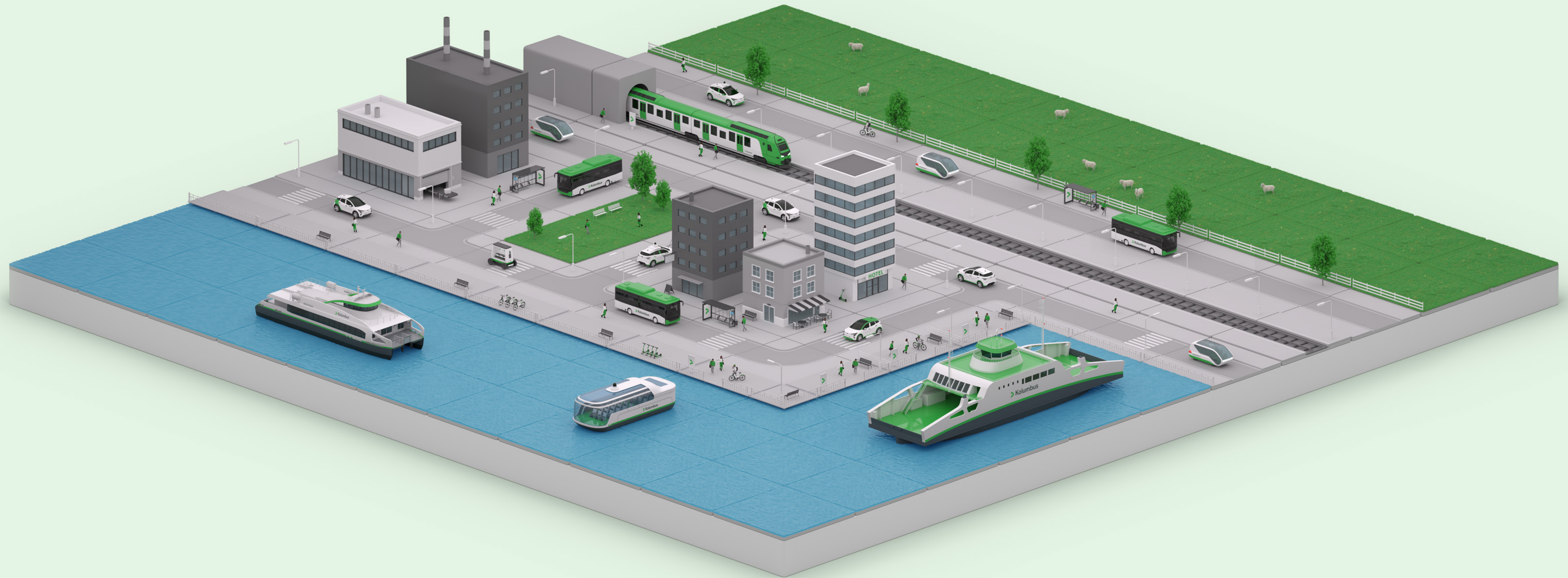

Grønn, delt og sømløs mobilitet

Klimasnukonferanse, Ålesund
14. november 2023

Espen heter jeg, og jobber med ny mobilitet i **Kolumbus**

KOLUMBUS

- Kolumbus AS (80 ansatte) er eid av Rogaland fylkeskommune og har 25-30 M reisende pr.år.
- I juni 2017 vedtok Fylkestinget at Kolumbus skulle bli et mobilitetselskap, og ikke bare et kollektivselskap.
- Fokuset endret seg da fra å selge buss-billetter til å redusere antall bil-turer (“Nullvekstmålet”, ref Byvekstavtaler)
- En kjerneutfordring er (fortsatt) at mobilitet som idé utfordrer siloer, mens vi mennesker stort sett organiserer ansvar, roller, strukturer og virksomheter (og penger) i siloer.

Innrammingen av mobilitet i Rogaland

Kolumbus sitt (netto)budsjett for 2022, avrundet.

- De største by-regionene i Norge har inngått/vurderer å inngå såkalte byvekstavtaler; avtale mellom stat og lokale myndigheter
- Handler om transport & areal, og Nullvekstmålet** er ledestjernen
- Finansieres av stat (ca 70%) og bompenger (ca 30%), tilsammen en verdi på rundt NOK 33 mrd.
- Periode på minst 12 år: 2017/2019 - 2029
- *Bymiljøpakken* er vår merkevare av "Byvekstavtale Nord-Jæren"

Rogaland
fylkeskommune

Rammetilskudd fra Fylket på 1.190 mill +
"Smartere Transport" på 4 mill utgjør **57,4 %**
av omsetningen til Kolumbus.

Salgsinntekter* på 563 mill
utgjør **27,0 %** av omsetningen.

Bymiljøpakken

Statlige Belønningsmidler og andre midler
gjennom Byvekstavtalen på tilsammen 325 mill
utgjør **15,6 %** av omsetningen

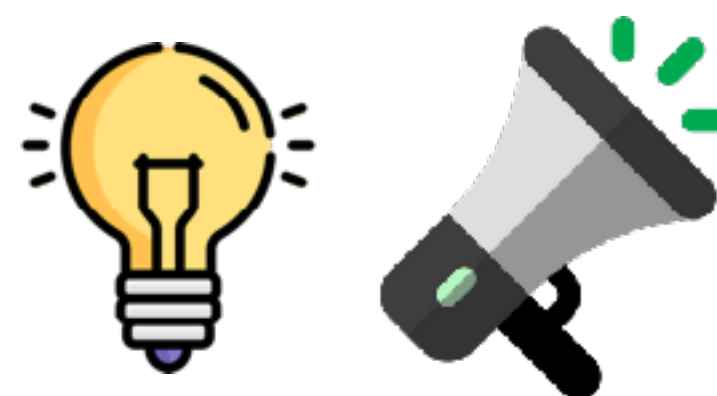
Kolumbus

Vi anvender disse inntektene på hovedsakelig tre områder - som i praksis betyr at vi bruker over 90% av de cirka 2,1 mrd. på å anskaffe tjenester fra det private næringsliv, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt - og på en rekke ulike prosjekter:

87% Ruteproduksjon
og takst.

7% Innovasjon, ny mobilitet
og markedsføring.

5% Administrasjon
og lønn.

1% Annet

* Salgsinntekter er hovedsaklig passasjerinntekter (509M), og det som ikke er passasjerinntekter er leieinntekter fra bussanleggene (54M).

**Nullvekstmålet: "Klimagassutslipp, kø, luftforurensning og støy i byområdene skal reduseres gjennom effektiv arealbruk og ved at veksten i persontransport skal skje ved at folk reiser kollektivt, sykler og går."

Innrammingen av (ny) mobilitet i Stavanger-regionen

- I avtalen er det betydelig med såkalte "Statlige belønningsmidler"
- Brukes til økt ruteproduksjon, reduserte takster, samt digital utvikling
- Men, det er (i vår region) også et dedikert fokus på og finansiering av mobilitet.

*I praksis en egen avdeling
i Kolumbus; **Ny mobilitet***

Styringsgruppe
...bestående av partene i
Byvekstavtalen (adm.)

Mobilitetspakken

*Inntil 50M (årlig) av de Statlige belønningsmidlene
som Nord-Jæren oppnår gjennom Byvekstavtalen,
har siden 2017 (2015) blitt satt av til en (unik og)
dedikert mobilitetsatsing.*

Bymiljøpakken

*Mobilitetstiltakene
planlegges, iverksettes og
evalueres av Kolumbus.*

 Kolumbus

Hovedmål: Iverksette tiltak som endrer trafikantens holdninger og adferd

Delmål 1: Øke kjennskapen til og kunnskapen om eksisterende og nye mobilitetsløsninger

Delmål 2: Skape attraktive mobilitetsløsninger

Ordinære overføringer fra Fylket brukes til:

• **Kjernetjenester**

- Ruteplanlegging
- Buss og båt (og tog)
- Skoleskyss
- Digitale løsninger
- Kommunikasjon, markedsføring og kundesenter

• **Nye prosjekter**

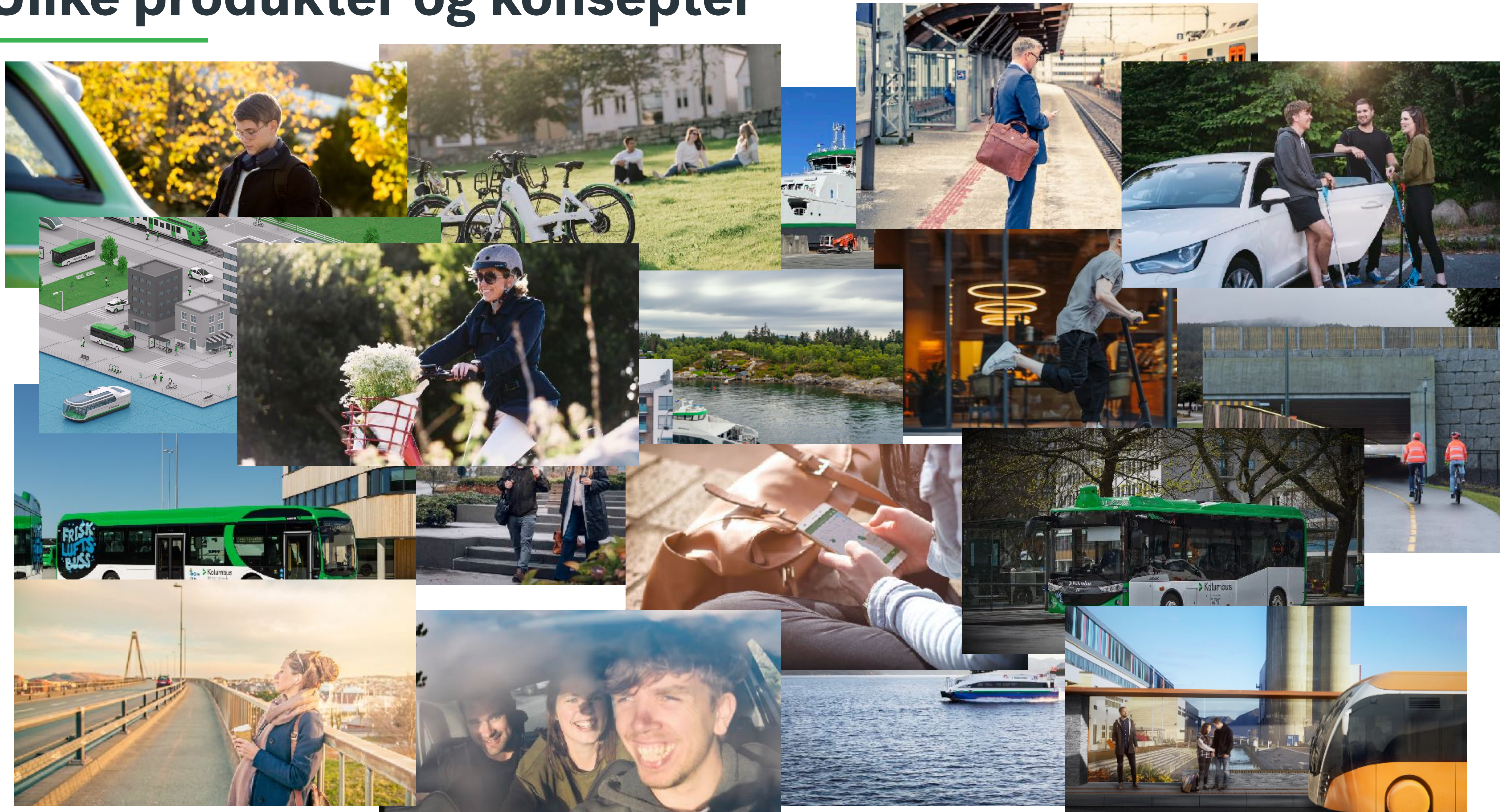
- Bussveien
- HentMeg
- TrAM/Medstraum
- Autonome kjøretøy

Konkrete mobilitetstiltak, hovedsaklig:

- HjemJobbHjem
- Bysykkelen, sykkel, sykkelparkering, leasing av elsykler, sparkesykler
- Bildeling og samkjøring
- Utbyggingsprosjekter/mobilitetspunkter
- Prosjekter som SHARE-North, SMARTIS og Campus Ullandhaug
- Kompetanse- og nettverksbygging
- Ev. flere/nye mobilitetskonsepter og -tjenester

Ulike produkter og konsepter

Grønn, delt og sømløs mobilitet

Eksisterende

Liten skala/pilot

Idé/planlegging

Digital infrastruktur

Bussveien

Sykkelstamvegen

...samt

Buss

Buss

Båt

Ferge

Tog

Lokaltog

Mikromobilitet

Bysykler

Bil som en tjeneste

Bildeling (car sharing)

Mobilitetskonsept

HjemJobbHjem

OnDemand

Hurtigbåt

Sykkel og gange

Samkjøring (ridesharing)

Utbyggingsområder

Autonome prosjekter

TrAM / Medstraum

Sparkesykler

Taxi (ridehailing)

AUTONOMI

- ▶ En pilot på lukket testbane, den første i Norge (2016-2018)
- ▶ To andre piloter
 - På et industriområde (2018-2020)
 - I nærheten av Stavanger sentrum (2020-2022)
- ▶ Pågående pilot (2022-2024)
 - Verdens mest avanserte rute
 - En større buss (bilde)
 - Integrert i det eksisterende kollektivtilbudet midt i Stavanger sentrum
 - Flyttes i disse uker til en annen strekning; verdens første i tunnel
- ▶ Den neste piloten må være mer basert på å løse et forbrukerbehov

MEDSTRAUM

- Våre båter/ferger står bare for rundt 3% av både flåten (busser utgjør resten) og i antall passasjerer
- ...men rundt 50% av utslippene!
- EU-prosjektet TrAM ga oss fartøyet *Medstraum*, verdens første hel-elektriske hurtigbåt
- Å elektrifisere én båt tilsvarer å elektrifisere 30 busser
- *Medstraum* har vunnet en rekke priser i Europa de siste 12 månedene

APP / DIGITAL

- “Billetter & soner” er basert på gamle forretningsmodeller; vi vinker *bye-bye* til billetter & soner
- Snart (egentlig nå) kan du reise med buss, båt og tog uten å måtte vurdere hvilken billett du skal kjøpe!
- Mobilen din / vår app finner ut hva du skal betale og gir deg den beste dealen, basert på ditt reisemønster
- En digital “reisevenn” kan stoppe bussen for deg, bekrefte at du er på riktig buss-stopp og riktig buss, og forteller når du skal gå av; dette er bra også for de med nedsatt syn
- Integreert (på ulike måter) bysykler, sparkesykler og bildeling

B 2 B

- ▶ Vi startet et fokus på bedrifts-markedet i 2015 da vi etablerte B2B-konseptet “HjemJobbHjem”
- ▶ 650 bedrifter med 67.000 ansatte
- ▶ Inspirere ansatte til å endre reisevaner med aktiviteter som sykkelservice, lånesykler, helseprosjekter, konkurranser og eventer
- ▶ Funker det? Bidratt til å redusere bil-andelen med 19% (7%-poeng), fra 53% til 46% (Kilde: NORCE)
- ▶ Gullet er uansett den dialogen, relasjonen og posisjonen vi har opparbeidet i næringslivet
- ▶ Samarbeid? :)

BYSYKKELEN

- ▶ Erfaring med el-bysykler siden 2014; danske GoBike
- ▶ Sterkt linket til HJH siden 2015
- ▶ Lanserte vår egen el-bysykkel i 2020
- ▶ Fullt integrert i kollektiv-billetten;
 - 15 min inkludert hvis du har en gyldig kollektivbillett
 - 60 min - selv uten en gyldig billett - hvis du har jobber i en HJH-bedrift
- ▶ Triplet antall turer fra 2020 til 2022
- ▶ Erstatter inntil 15.000 bilturer / mnd.
- ▶ Akkurat nå vurderer vi neste steg;
 - Eie selv?
 - Anskaffe fra eksterne operatører?

Vår bysykkel er kanskje verdens beste, delvis fordi den er elektrisk og delvis fordi den er helt integrert i kollektivbilletten.

BILDELING

- ▶ Etter å ha pilotert i to år, lanserte vi Kolumbus Bildeling i 2021; et nettverk av delte el-biler
- ▶ Vi koordinerer og samarbeider med både grunneiere og operatører, med hensikten om å løfte et umodent marked
- ▶ Hvorfor? I følge undersøkelser og rapporter fra Bergen, Bremen og Belgia, kan én delt bil erstatte opp til 15 privateide biler, og derfor bidrar det til vårt overordnede mål; det såkalte Nullvekstmålet
- ▶ Krevende å forløse konseptet, men vi gjør konseptet mer og mer attraktivt for operatørene

Bonus: Lavinntekts-husholdninger (og andre) kan ta del i den elektriske revolusjonen uten å kjøpe bil.

Grønn, delt og sømløs mobilitet

Eksisterende

Liten skala/pilot

Idé/planlegging

Digital infrastruktur

Bussveien

Sykkelstamvegen

...samt

Buss

Buss

Båt

Ferge

Tog

Lokaltog

Mikromobilitet

Bysykler

Bil som en tjeneste

Bildeling (car sharing)

Mobilitetskonsept

HjemJobbHjem

OnDemand

Hurtigbåt

Sykkel og gange

Samkjøring (ridesharing)

Utbyggingsområder

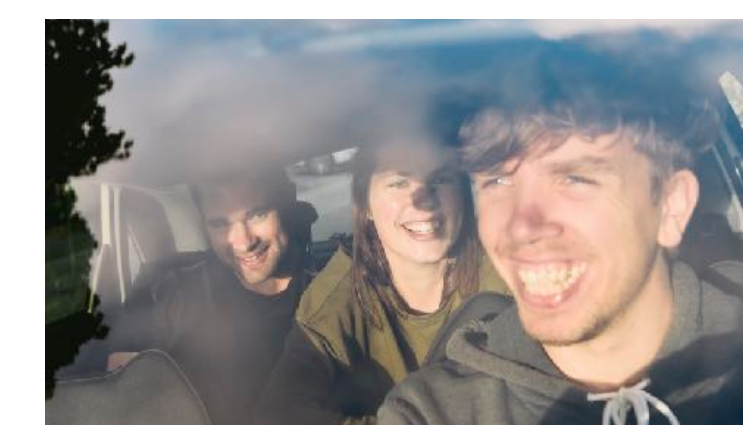
Autonome prosjekter

TrAM / Medstraum

Sparkesykler

Taxi (ridehailing)

UTVIKLINGSPROSJEKTER

- ▶ Regionen trenger å nå sine klimamål
- ▶ Kommunene lager nye og strengere reguleringsplaner, f.eks. færre p-plasser
- ▶ Eiendomsutviklere vet at de trenger å bli mer attraktive for å selge nye leiligheter
- ▶ Alt dette gjør grønne, delte og nye mobilitetsløsninger mer og mer ønsket

Strategiske lokasjoner hvor behovet for grønn (og blå), delt og sømløs mobilitet er stort.

Paradis

Illustration: Stavanger municipality / Asplan Viak

Forvandler Paradis fra et lettere industriområde til et vakkert byområde, nesten uten privateide biler.

 Kolumbus

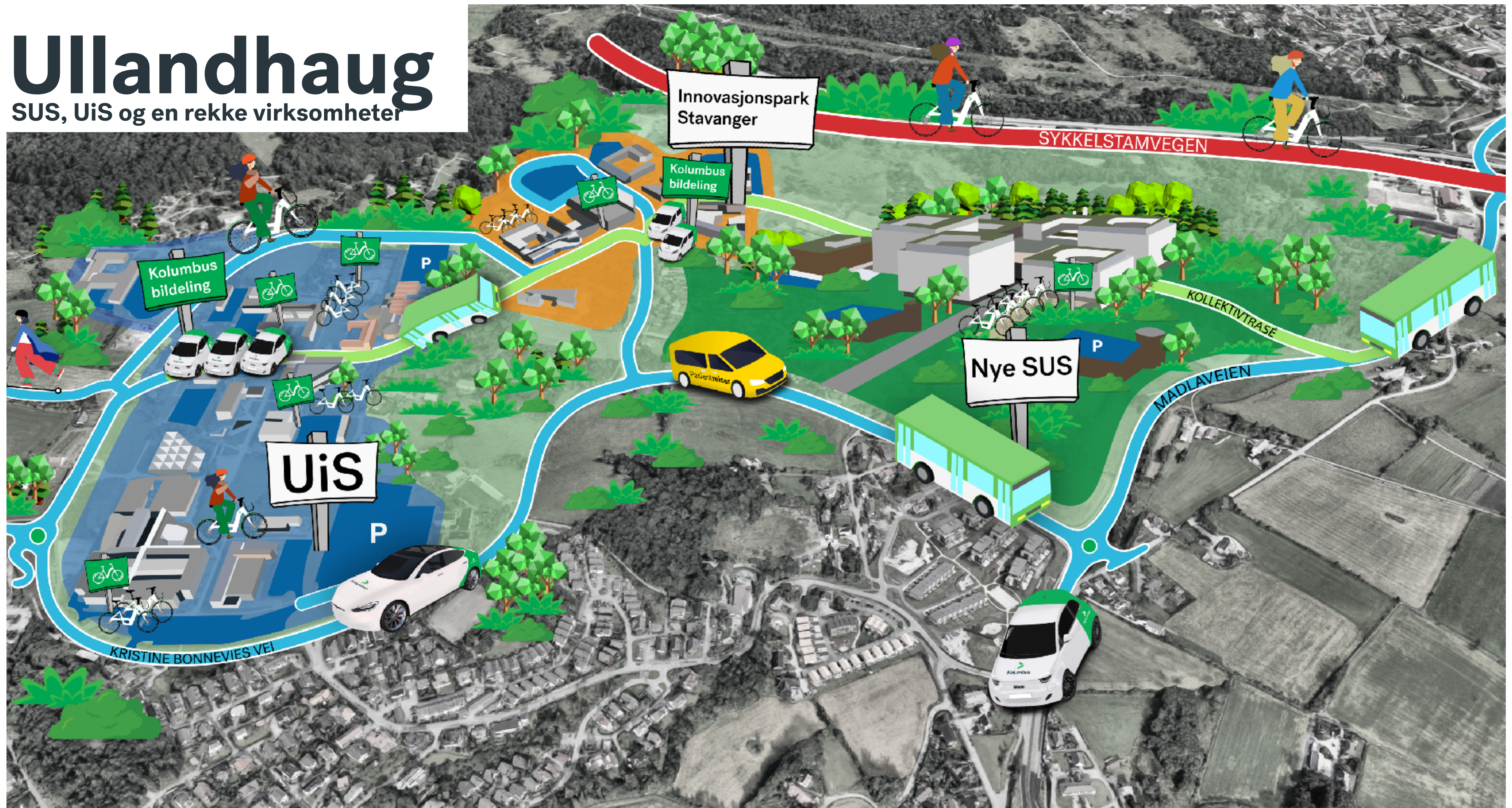
Hinna Park

Hinna Park sin visjoner å bli den mest attraktive bydelen i Norden.

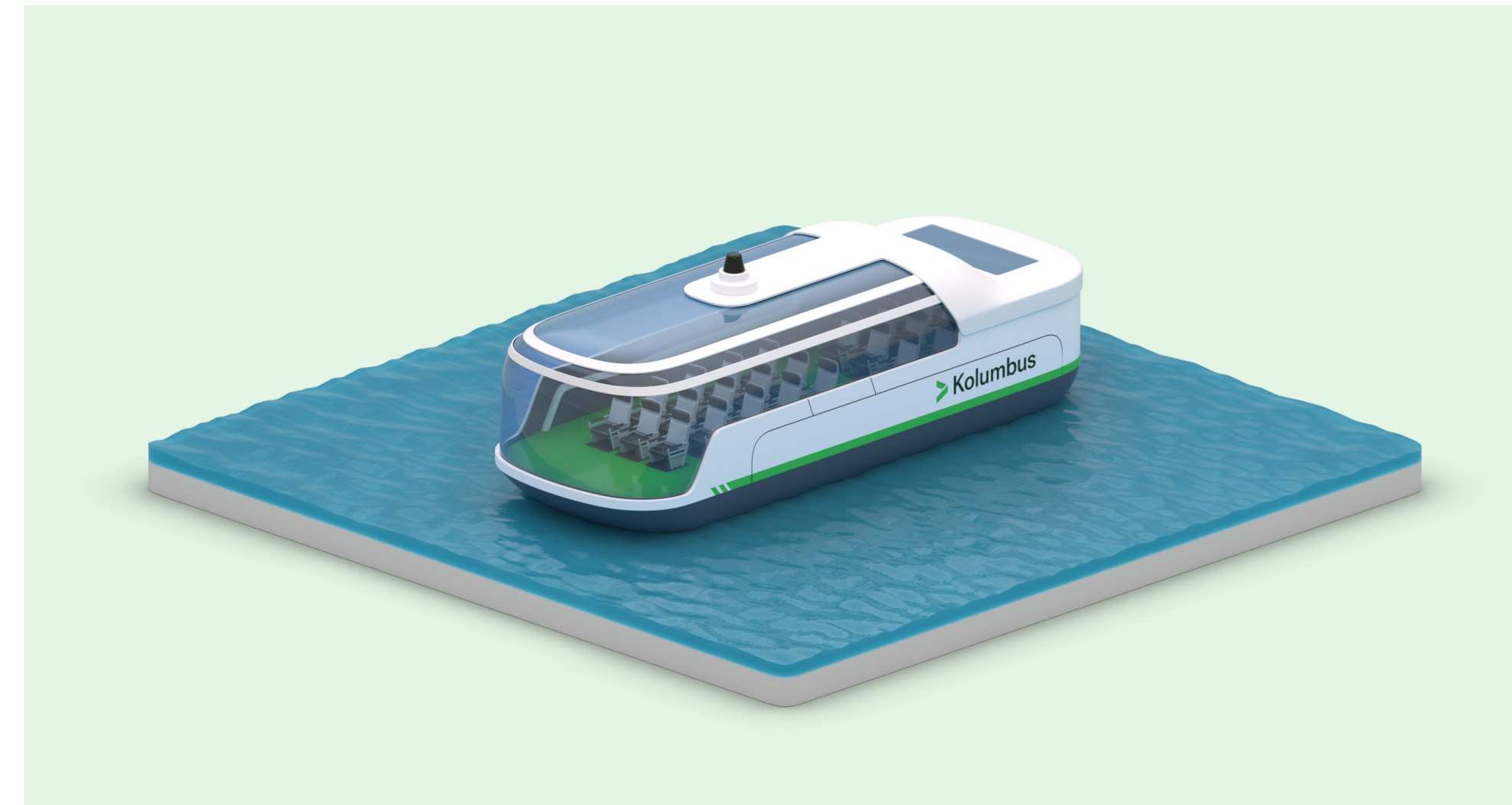
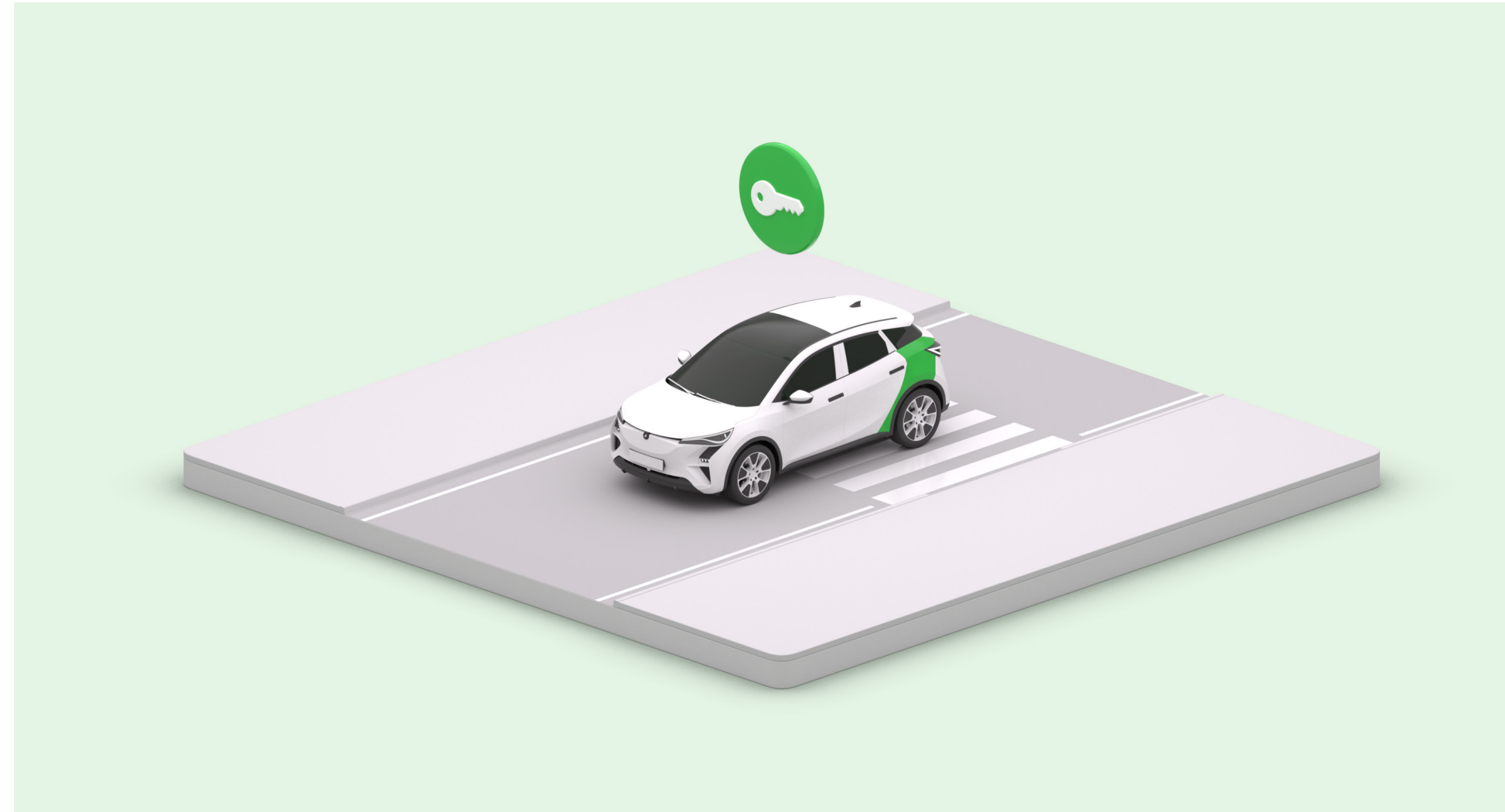
Ullandhaug

SUS, UiS og en rekke virksomheter

"Campus Ullandhaug" er et stort mobilitetsprosjekt ledet av Kolumbus; 20.000 skal inn/ut av området hver dag.

Sist, men ikke minst, er vi nysgjerrig på...

VI ER NYSGJERRIG PÅ

- ▶ Samkjøring
 - Enorm samfunnsøkonomisk oppside; reduserer både kø, CO2 fottrykk og behovet for mer vei, for prisen av *nickels & dimes*.

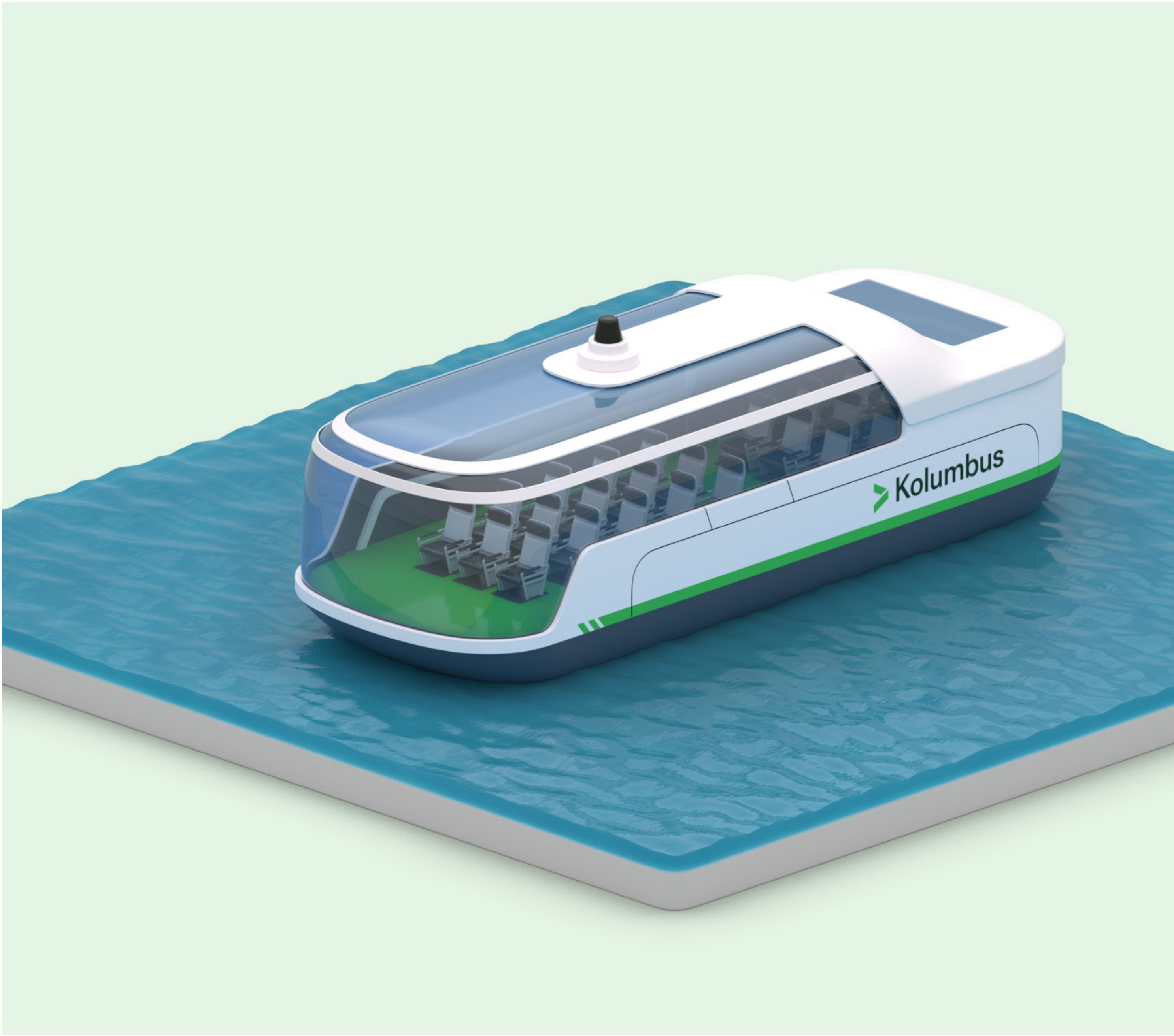
VI ER NYSGJERRIG PÅ

- ▶ Samkjøring
- ▶ Logistikk
 - Kan vi spille en rolle, kanskje optimalisere bruken av eksisterende kjøretøy?

VI ER NYSGJERRIG PÅ

- ▶ Samkjøring
- ▶ By-logistikk
- ▶ DRT (bestillingstransport) og f.eks. SAV (Shared Autonomous Vehicles)
 - Kan være mer enn et Kinder-egg; taxi, samkjøring, bildeling, skoleskyss og logistikk i én og samme tjeneste.

VI ER NYSGJERRIG PÅ

- ▶ Samkjøring
- ▶ By-logistikk
- ▶ DRT og SAV
- ▶ Blå mobilitet
 - Hvordan kan vi utnytte urbane vannveier bedre?

...and something blue.

OPPSUMMERING

- ▶ Mobilitet utfordrer siloer
- ▶ Vi i Kolumbus prøver hardt å tenke og jobbe horisontalt (aka mobilitet)
- ▶ Vi pusher grensene, og er pionerer på mange områder
- ▶ Vår ledestjerne er Nullvekstmålet
- ▶ Vårt mål er å gjøre det enklere og mer sømløst å reise rundt i vår region

Thx.

espen.strand.henriksen@
kolumbus.no

➤ Kolumbus